

MARCUSJAAR B-2020-2021
ZONDAG: Tijd door het jaar 3
DATUM: 24 januari 2021

Evangelie: Mc 1,14-20

Uit het heilig evangelie van onze heer Jezus Christus volgens Marcus

- 14 Nadat Johannes gevangen genomen was,
kwam Jezus in Galilea de goede boodschap van God verkondigen
- 15 en zei: `De tijd is rijp en het koninkrijk van God is ophanden.
Bekeer u! Heb geloof in de goede boodschap.'
- 16 Toen Hij eens langs het meer van Galilea liep,
zag Hij Simon en Simons broer Andreas
op het meer hun netten uitgooien;
want het waren vissers.
- 17 Jezus sprak hen aan:
`Kom achter Mij aan,
en Ik zal jullie tot vissers van mensen maken.'
- 18 En meteen lieten ze de netten achter en volgden Hem.
- 19 Een eindje verder zag Hij Jakobus van Zebedeüs en zijn broer Johannes;
ze waren in hun boot de netten aan het klaren.
- 20 Meteen riep Hij hen;
en ze lieten hun vader Zebedeüs met zijn arbeiders in de boot achter
en gingen achter Hem aan.

KBS Willibrord 1995

A. Paul KEVERS, Derde zondag door het jaar B: Mc 1,14-20*

- 1) Aansluitend op de eerste lezing van deze zondag (Jon 3,1-5.10) noteert deze exegeet:
*"Ook Jezus roept op tot bekering, maar hij doet het wel in termen die **contrasteren** met de dreigende woorden van Jona: 'De tijd is vervuld en het rijk Gods is nabij, bekeert u en gelooft in de blijde boodschap' (v. 15). Jezus verkondigt goed nieuws. God komt naar de wereld om de mensen te bevrijden" [*Kevers, p. 80-81].*
- 2) Maar om die taak te volbrengen zoekt Jezus **medewerkers**
"Hij loopt langs de oever van het meer en roept enkele vissers. Dit roepingverhaal van de eerste vier leerlingen is van een ander type dan dat van Samuël (vorige zondag) of dat van Mozes in Exodus 3. Die verhalen worden gekenmerkt door een wat langere dialoog, waarin plaats is voor aarzeling en groei, maar hier verloopt alles bijzonder vlug en radicaal. Jezus zegt 'volgt mij' en de vissers laten zonder dralen hun netten in de steek en volgen hem.
Zo ook in de eerste lezing van deze zondag: 'God zei tot Jona: Begeeft u op weg... en Jona begaf zich op weg'. Men noemt dit soort verhaal wel eens het '**roepingverhaal van het militaire type**': het bestaat alleen uit bevel en uitvoering. Het doet denken aan

wat de Romeinse honderdman over zijn ondergeschikten vertelt 'Tot de een zeg ik: ga, en hij gaat; en tot een ander: kom en hij komt' (Mt 8,9). Dit type verhaal vertolkt vooral de radicale ommekeer die van de geroepene gevraagd wordt" [*Kevers, p. 81].

- 3) V. 17: 'Jezus sprak tot hen: Kom achter Mij aan en ik zal jullie tot vissers van mensen maken'

Een radicale ommekeer: "... Jezus roept er wel toe op in een taal die aangepast is aan het vissersberoep van zijn kandidaat-leerlingen... **Mensen vissen: helemaal nieuw is die beeldspraak niet.**

°De profeet Jeremia heeft er al eens gebruik van gemaakt, toen hij dreigde met straf voor het zondige volk: 'Ik laat vissers komen om hen op te vangen – spreekt de Eeuwige – en daarna laat ik jagers komen om hen op te jagen' (Jr 16,16).

°Maar bij Jeremia heeft het beeld een ongunstige betekenis en dat is bij Jezus zeker niet het geval. 'Mensen vissen' betekent voor Jezus niet 'mensen vangen', maar 'mensen opvissen', hen **redden** uit het water van de zee, dat in de Bijbel vaak **het symbool is van ondergang, zonde en dood.**

Mensen opvissen, dat is het wat God wil.

°Hij vist Jona op, hoezeer die ook tegenspartelt.

°Hij is begaan met de talloze mensen van het grote Nineve.

°In Jezus spreekt Hij ons aan en nodigt Hij ons uit, met woorden en daden vol belofte en hoop' [*Kevers, p. 81].

B. Sylvester LAMBERIGTS, *Het rijk Gods is nabij; bekeert u en gelooft**

- 1) Verzen 14-15:

"Johannes de Doper, de voorloper heeft zijn taak volbracht.

Nu begint Jezus zelf, de 'sterkere', zijn messiaanse zending. Het ogenblik van Gods heerschappij is aangebroken" [*Lamberigts, p. 25].

- 2) Het 'koninkrijk van God':

° Het is een **leutelwoord** in de eerste drie evangeliën en in de prediking van Jezus zelf.

° Niet zo gemakkelijk de inhoud ervan precies en volledig weer te geven.

° Waarom?: "Omdat **het een steeds groeiende en nog niet voltooide werkelijkheid is.**

° *Het valt niet zonder meer samen met 'hemel' of de werkelijkheid die wij over de dood heen mogen verhopen*".

° "Het heeft zelfs **allereerst met onze eigen leefwereld** te maken. Het is Gods heerschappij, het Heer en Koning zijn of, als men wil, het voluit God zijn van onze God in deze wereld, zodat het een wereld wordt van vrede en gerechtigheid, van vriendschap en geluk voor alle mensen zonder onderscheid" [*Lamberigts, p. 25].

- 3) Het Koninkrijk Gods is nabij.

"Of men dit ook in onze dagen nog zal kunnen zeggen en schrijven, zal van ieder van ons en van de handelwijze van onze **christelijke kerken** afhangen. [Gebedsweek voor de eenheid van de christenen]

Of we in de levensstijl van Jezus leven of niet.

Of we zijn Geest over ons vaardig laten worden of niet.

Of we geloven in de grootse toekomst die vanuit zijn evangelie mogelijk kan worden of niet.

Kortom, of we ons bekeren en geloven in de Blijde Boodschap of niet.

**Het koninkrijk Gods is nabij, zegt Jezus, ook in onze dagen, in ons gezin, in onze wijk, in ons werkmilieu.*

°Soms hangt het maar van een eenvoudig woord of van een klein gebaar af, of het Koninkrijk Gods er komt of niet.

°Heel dikwijls was en is het Koninkrijk Gods nabij, stond het voor onze deur, maar is het niet doorgebroken, +omdat we bijv. niet ingingen op een vraag om een gesprek, +omdat we onze verantwoordelijkheid ontvluchtten, +omdat we weigerden een woord van vergeving te spreken of een helpende hand te reiken.

***Waar** mensen geweldige idealen koesteren omtrent vrijheid, gelijkheid en broederschap voor alle mensen, **maar** deze idealen gebruiken als een soort polsstok om over de realiteit van hun dagelijks leven heen te springen, **daar komt het Koninkrijk Gods niet.** Het komt integendeel **daar waar mensen niet enkel dromen, maar ook bereid zijn de prijs te betalen om deze dromen waar te maken**" [*Lamberigts, p. 26].*

4) Roeping van de eerste leerlingen (verzen 16-20):

° Die verzen bevatten twee roepingenverhalen;

° Hierin herkennen we een bepaald *stramien* dat we ook bij andere synoptici ontmoeten;

° Dit stramien:

* Jezus gaat voorbij en ziet iemand bezig met zijn dagelijks werk;

*hij roept en nodigt hem uit om hem te volgen;

*de geroepene geeft hieraan gehoor en laat alles achter en volgt Jezus.

° **Marcus wil hiermee meer dan informatie geven**; zijn verhaal bevat **een appel** aan ons: ook wij worden geroepen ; voor deze oproep moet alles wijken; ook wij moeten bereid zijn afstand te doen van alles wat het volgen van Jezus in de weg staat. (*Is dat het 'tolle' in de Don Bosco's spreuk en bede: 'Da mihi animas, cetera tolle' ?*)

C. Joop SMIT, *Het verhaal van Marcus. Sleutelpassages uit zijn evangelie**

1) **Verzen 14-15:** die twee verzen hebben een *bijzonder* karakter: *"wat de evangelist kon weglaten, heeft hij ook weggelaten; korter kan dit nauwelijks. Johannes is gevangen genomen..., maar over het waar, wanneer en door wie horen we niets. Jezus gaat naar Galilea, maar nadere aanduidingen van tijd, plaats en omstandigheden ontbreken"* [*Smit, p. 45].

2) Jezus' verkondiging in twee korte regels:

° Geen enkele mededeling over het publiek ... alleen maar te gissen;

° De woorden die Jezus spreekt, lijken nog het meest op een *beginselverklaring*, een *manifest*;

° "Met deze twee verzen als geheel wil Marcus het optreden van Jezus wel van een **duidelijk begin voorzien**" zie vers 14;

° Johannes is door zijn gevangenneming van het toneel verdwenen; daarmee krijgt Jezus nu alle ruimte;

° De evangelist heeft ons al met Jezus kennis laten nemen in het voorafgaande verhaal over zijn installatie (1,1-13).

3) Jezus begint actief op te treden:

*"Terwijl Jezus in het voorafgaande de gebeurtenissen passief onderging, begint hij nu zelf **actief** op te treden. Van nu af aan zal hij het toneel niet meer verlaten. Hij is actief*

aanwezig in alle scènes waaruit het volgende verhaal is opgebouwd. **Hij is de hoofdpersoon om wie alles draait**; andere acteurs zijn slechts van belang voor zover ze een relatie hebben met hem" [*Smit, p. 46].

- 4) Een korte proclamatie in Jezus' mond bij het begin van zijn optreden: 'De tijd is aangebroken, het koninkrijk van God is nabij....'

Dat is vers. 15:

"Het gaat hier om °een combinatie van een constatering en °een oproep. Jezus verkondigt dat God in de loop van de tijd een beslissend moment heeft doen aanbreken, want dat hij zo dadelijk zijn heerschappij gaat vestigen. Dit beslissende moment vraagt om een passende reactie van de luisteraars; dat wil zeggen: van de lezers, want zij zijn de enigen van wie we zeker weten dat ze dit horen. Zij moeten tot inkeer komen, zich keren van de oude tijd die voorbij is naar de nieuwe tijd die nu aanbreekt. Ook moeten zij geloof hechten aan het goede nieuws door zich open te stellen voor, en zich toe te vertrouwen aan de nieuwe tijd waarin God gaat heersen.

...

In die verzen 14-15 introduceert Marcus Jezus als hoofdpersoon van zijn verhaal en plaatst hem alleen op het toneel.

*Jezus proclameert in naam van God dat er een beslissende wending op handen is.

*Hierbij wordt **de suggestie gewekt** dat zijn optreden het begin van die grote omwenteling is" [*Smit, p. 46].

- 5) **Verzen 16-20**: roeping van de vier vissers:

"De stijl waarin Marcus de roeping van vier vissers vertelt, komt met die van de twee voorafgaande verzen overeen. Ook in dit geval **laat hij alles achterwege wat gemist kan worden**. Hij **concentreert zich** volledig op de **essentiële** elementen van de roeping. Het resultaat is een kaal schema, dat hij ook nog eens vrijwel letterlijk herhaalt. Marcus beoefent hier de kunst van het weglaten; zijn verhaal doet denken aan een houtsnede" [*Smit, p. 47].

- 6) Schematische weergave van roeping in vijf stappen:

- Jezus gaat voorbij,
- ziet twee vissers bezig met hun beroep,
- hij roept hen om hem achterna te gaan,
- zij laten hun beroep achter
- zij volgen hem.

* Dit schema wordt twee keren gebruikt met kleine variaties.

- 7) De roeping van de vier vissers **gaat geheel van Jezus uit**:

° het besluit van de vier om hun broodwinning en familie achter te laten, getuigt zeker van moed;

° maar het getuigt nog meer van **het grote gezag dat Jezus uitstraalt**: Jezus laat zich op een indrukwekkende manier gelden;

° Jezus geeft ook aan het leven een nieuwe bestemming: 'Ik zal van jullie vissers van mensen maken'. – **Deze beeldspraak gaat mank**. Vissen die je op het droge haalt, gaan onherroepelijk dood.

° Een *andere* beeldspraak zorgt voor duidelijkheid: Jezus volgen betekent immers niet alleen hem letterlijk achterna gaan, maar ook dat ze zijn weg, zijn voorbeeld moeten volgen.

° ‘**Vissers van mensen zijn**’: betekent dat ze *in navolging van Jezus mensen moeten redden zoals hij*.

De rollen worden vanaf het begin duidelijk verdeeld:

#Jezus gaat voorop, hij is de leider, de voorganger die de weg wijst;

#de leerlingen lopen achter hem aan. Hij is hun voorbeeld; zij volgen hem na.

° “Die **vier (4)** vormen *de kern van de groep leerlingen van Jezus* en zullen hem voortdurende vergezellen; **drie (3)** van hen: Simon, Jakobus, Johannes, zijn **Jezus’ meest vertrouwde leerlingen...**”

+In het vervolg van het verhaal zijn ze onafscheidelijk verbonden.

+In alle scènes tot vlak voor het einde treden ze samen op. ...

+Ze zijn evenwel niet gelijkwaardig: hun onderlinge verhouding blijkt zoals die in het roepingenverhaal bepaald: Jezus heeft het initiatief, hij loopt voorop; de leerlingen lopen als navolgers achter hem aan. Vooral in het midden van het boek (8,27 – 10,52) zal duidelijk worden hoe de weg er uitziet waarop Jezus voorgaat en waarop de leerlingen hem moeten volgen” [*Smit, p. 47-48]

Bibliografie

1. Paul KEVERS, *Derde zondag door het jaar*, in: *De bijbel lezen in woord en daad – B-Jaar*, Halewijn, Antwerpen, 2008, pag. 80-81.
2. Sylvester LAMBERIGTS, *Het rijk Gods is nabij; Bekeert u en geloof*, *Mc 1,14-20*, in: *Exegetisch commentaar bij het Marcus-evangelie jaarcyclus B*, in: *Dichtbij is uw Woord*, uitgave Werkgroep Sacerdos, Vlaamse Bijbelstichting, s.d. Mechelen, pag. 25-26.
3. Joop. SMIT, *Het verhaal van Marcus. Sleutelpassages uit zijn evangelie*, Joop Smit en KBS uitgeverij (onderdeel van Uitgeverijgroep Jongbloed, Heerenveen NL), eerste druk 2001, pag. 45-48.